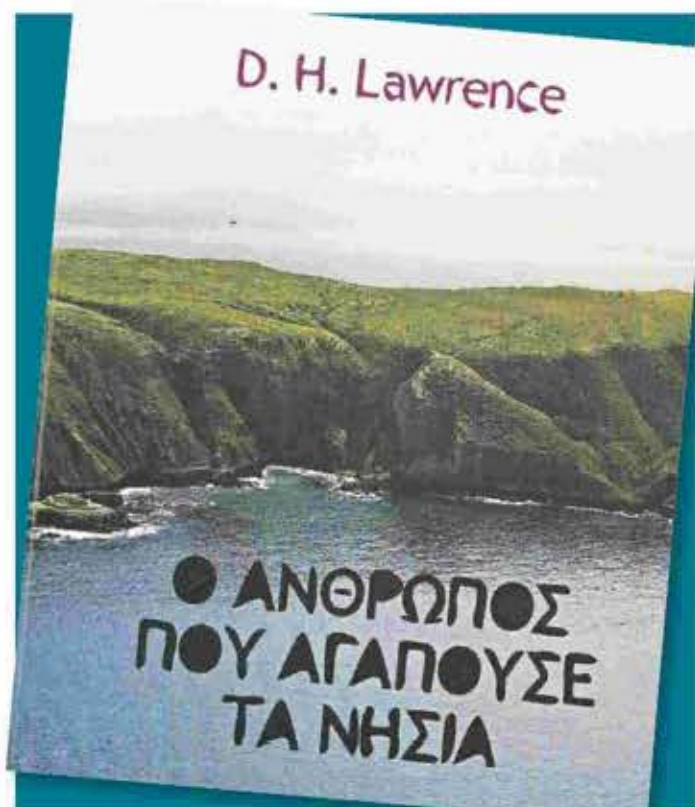

Καταπιεσμένα πάθη και επιθυμίες

Αναζητώντας την ευτυχία από νησί σε νησί...

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΑΪΛΑΚΗ

Ενδιαφερόταν κυρίως για την ένταση ανάμεσα στην τέχνη και τη ζωή και όχι για μία ενδεχόμενη λύση των προβλημάτων της ζωής μέσα από την ψευδαίσθηση της τέχνης. Και, ακόμη, διέγινωσέ με μία ασυνήθιστη οξυδέρκεια -σε καιρούς μάλλον ανυποψίαστους- την παρακμή της σύγχρονης κοινωνίας και την ψυχολογική διαταραχή στη σχέση του ανθρώπου με τον κόσμο. Από την άλλη, κανένας άλλος συγγραφέας της εποχής του δεν κατάφερε όσο εκείνος να παρουσιάσει τον αναγνώστη τόσο μακριά στη διερεύνηση του εαυτού του, ιδιαίτερα της σεξουαλικής του ταυτότητας, δραματοποιώντας -ταυτόχρονα- τις συνέπειες της αντίθεσης ανάμεσα στην κοινωνία και τη φύση, τη λογική και το συναίσθημα. Ο λόγος για τον Ντ. Χ. Λόρενς (1885-1930) η παρουσία του οποίου έμελλε να αποδειχθεί καταγιστική σχεδόν σε όλα τα λογοτεχνικά είδη: μυθιστόρημα, διήγημα, δοκίμιο και ποίηση. Ο σπουδαίος Άγγλος συγγραφέας γεννήθηκε στο Νότιγκαμσαϊρ, μια περιοχή με πολλά ορυχεία. Ετσι, ο πατέρας ήταν ανθρακωρύχος, ενώ η μητέρα του, μια πρώην δασκάλα, καταγόταν από μεσοαστική οικογένεια. Αυτή η ταξική διαφορά των γονιών του θα αποτελούσε τη βάση για το πρώτο σημαντικό, ψυχολογικό απηχησέων, μυθιστόρημά του «Γιο και εραστής» (1913), στο οποίο εκθέτει πλάγιως την άποψή του για τις ουσιαστικές διαφορές στις σχέσεις ανδρών και γυναικών -ένα θέμα που θα τον απασχολούσε σε όλη τη λογοτεχνική του διαδρομή- αλλά και αναδεικνύει το «οιδιπόδειο σύμπλεγμα», την περίπλοκη και εν πολλοίς αδιευκρίνιστη σχέση ανάμεσα στη μάνα και τον γιο της. Όπως ο ήρωας Πολ Μορέλ στο «Γιο και εραστής», έτσι και ο Λόρενς ενσάρκωσε όλα τα όνειρα της μητέρας του για μια πιο καλλιερημένη ζωή - παρά τις αντιξοότητες. Και, πράγμα-

ποίον ο Λόρενς αναζητούσε την ιδεώδη κουλτούρα και κοινωνία. Μάλιστα, τα ταραγμένα χρόνια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου θα αποδεικνύονταν ιδιαίτερα γόνιμα για τον συγγραφέα που θα ολοκλήρωνε μερικά κλασικά, πια, έργα: «Ο Πρώτος Αξιώματικός και άλλα διηγήματα» (1914), «Το Ουράνιο τόξο» (1915) και «Ερωτευμένες γυναίκες» (1916)- με το τελευταίο να αποτελεί, για πολλούς, το αριστούργημά του: Πρωταγωνιστές σε αυτό το μυθιστόρημα είναι δύο ζευγάρια. Το πρώτο προσπαθεί να πετύχει την αρμονία μέσω του αισθησιασμού, ενώ στο δεύτερο οι

είξελονοσία, δεν άργησε ωστόσο να διαπιστώσει ότι έπαυσε από προχωρημένη φυματίωση, από την οποία πέθανε, το 1930, σε ένα σανατόριο της Νότιας Γαλλίας. Από τα τελευταία έργα του οίγουρα ξεχωρίζει «Ο Εραστής της λαϊκής Τσάτερλντ» (1928), μία ευρηματική σύνθεση των απόψεών του πάνω στις σχέσεις ανδρών και γυναικών. Το βιβλίο σκανδάλισε με την τολμηρότητα των ερωτικών του σκηνών και χρειάστηκε να περάσουν χρόνια για να αρθεί η απαγόρευση της κυκλοφορίας του. Όσο για τη συλλογή διηγημάτων «Ο άνθρωπος που αγάπησε τα νησιά» (εκδ. Παπαδόπουλος) συνοψίζει το έρος των ιδεών που κυριάρχησαν στο έργο του Ντ. Χ. Λόρενς. Στην κεντρική ιστορία, ένας άντρας προσπαθεί να ελέγξει τη ζωή του μετακομίζοντας σε ολοένα και μικρότερα νησιά. Όμως, η ευτυχία που αναζητεί διαρκώς του διαφεύγει. Στα άλλα διηγήματα, ένας αξωματικός αισθάνεται έντονα σεξουαλικά συναισθήματα για τον υπηρέτη του και τον εκδικείται γι' αυτό, μια καταπιεσμένη σύζυγος στέκεται για πρώτη φορά στη ζωή της γυμνή στον ήλιο, ένας αιθεροβάμων αραισυντάκτης ονειρεύεται ότι θα σώσει μια παντρεμένη γυναίκα από την άκαρη ζωή της, ένα αγόρι καβαλάει το κουνιστό αλογάκι του, αναζητώντας χρήματα και τάξη. Πρόκειται για διηγήματα-διαμάντια που εμπεριέχουν όλα εκείνα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εκφραστικής αναζήτησης του Άγγλου λογοτέχνη: αμφισβήτηση, έρωτας και αποκατάσταση της αλήθειας, μέσα από μία υπέρβαση όλων των συμβατικών ορίων ανάμεσα στο εγώ και το εσύ, τον άνθρωπο και τη φύση, τα πάθη και όλους εκείνους τους κοινωνικούς περιορισμούς που μας αποξενώνουν από την περιπέτεια της ζωής. Και βέβαια, τα καταπιεσμένα πάθη και οι επιθυμίες που έρχονται στο φως, άλλοτε οδηγούν στον όλεθρο και άλλοτε σε μια βαθιά εσωτερική αναζήτηση που ενδοκρινώς να οδηγήσει σε μία λυτρωτική -αν και σικνά οδυνηρή- αυτώννοια...

Διηγήματα-διαμάντια ΠΟΥ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΥΝ

ΟΛΑ ΕΚΕΙΝΑ ΤΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ
ΕΚΦΡΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ:
ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ, ΕΡΩΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ,
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΥΠΕΡΒΑΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΟΡΙΩΝ
ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ ΕΓΩ ΚΑΙ ΤΟ ΕΣΥ, ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ ΚΑΙ ΤΗ ΦΥΣΗ

τι, ο μικρός Ντέιβιντ έδειξε από νωρίς ότι μπορούσε να εκπληρώσει με άνεση τις μητρικές φιλοδοξίες για να φοιτήσει, εν τέλει, στο Πανεπιστήμιο του Νότιγκαμπροκειμένου να πάρει το πτυχίο του δικηγόλου. Στο μεταξύ, το 1908, πεθαίνει η μητέρα -γεγονός που σημάδεψε ανεξίτηλα τον ευαίσθητο ψυχομό του- και δύο χρόνια μετά γνωρίζει τη γυναίκα της ζωής του την Φρίντα Γουίλκι, σύζυγο ενός πρώην καθηγητή του. Την ερωτεύτηκε τρελά, το ίδιο και εκείνη, και το έκοσαν στην Ευρώπη όπου και παντρεύτηκαν το 1914, όταν επισημοποιήθηκε το διαζυγίο της. Αυτή η παθιασμένη, αλλά και γεμάτη ένταση και αντιπαλότητα σχέση τους, θα αποτελούσε το υπόστρωμα για πολλές από τις ερωτικές ιστορίες του. Το ζευγάρι θα πραγματοποιούσε πολυάριθμα ταξίδια ανά τον κόσμο, κατά τη διάρκεια των ο-

τερες επιθυμίες τους. Παράλληλα, αναπτύσσεται το θέμα της σύγκρουσης πάθους και λογικής, επιθυμίας και ανάγκης με το πάθος να εμφανίζεται αδυώπητο όπως και η φύση. Μερικά χρόνια μετά, το 1919, ο Λόρενς θα φύγει από την Αγγλία και θα βρεθεί στην Ιταλία, την Κεϊλάνη, την Αυστραλία και, τέλος, στο Μεξικό. Μέσα από αυτά τα ταξίδια θα προκύψουν βιβλία με ταξιδιωτικές εντυπώσεις και δοκίμια, αλλά και μερικά μυθιστορήματα -«Η ράβδος του Ααρών» (1922), «Καγκουρό» (1923) και «Το πλουμιστό φίδι» (1926)- τα οποία αντικατόπτριζαν την διαρκή αναζήτησή του για μία αρχέγονη λύση στα προβλήματα της βιομηχανοποιημένης σύγχρονης κοινωνίας. Αλλά τα σκέδιά του να εγκαθιδρύσει μια ουτοπική κοινωνία στο Μεξικό, ανακρίθηκαν από την αρρώστια του: Στην αρχή νόμιζε ότι